

Visie op het Stee van Tjuch en Dam vergezicht in het Schilamerenlaand

Reactie vanuit de dorpen Steendam en Tjuchem

Deze reactie bestaat uit drie delen. Hierin blikken we terug op het proces rondom de totstandkoming van het vergezicht, geven we de reacties vanuit beide dorpen weer en doen we voorstellen voor het vervolg.

Vergezicht
op een verbindend dorpslandschap
tussen Tjuchem en Steendam
en een recreabel natuurlandschap
rond het

middels
op regio
interactief met bewoners tot stand gekomen

la4sale

Feb.
2022

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Proces	3
Aanleiding	3
Inhoud	5
Reacties tijdens de bijeenkomst op 28 september 2021	5
Reacties op de vragenlijst	8
Hoofdthema's	12
Hoofdthema's Tjuchem	12
Hoofdthema's Steendam	14
Landschap tussen Tjuchem en Steendam	15
Schildmerenlaand	15
Vervolg	16
Contouren voor de toekomstige samenwerking	17
Bijlage 1: Leeswijzer Tjuchem	19
Bijlage 2: Leeswijzer Steendam	23
Bijlage 3: Vragenlijst	29

Inleiding

Het vergezicht voor onze dorpen is 'af'. Echt af is het natuurlijk nooit, maar we hebben onze ideeën en wensen kenbaar gemaakt, ettelijke uren live, maar ook online gesproken en gediscussieerd, met bewondering en soms verwondering naar sfeerbeelden en vergezichten gekeken, hier en daar zelfs virtueel boten tot zinken gebracht, maar ergens moet na vele komma's een punt worden gezet en dat doen we nu. Het doet ons goed dat we het vergezicht binnenkort kunnen aanbieden aan de gemeente Midden-Groningen. We zouden echter Steendam en Tjuchem niet zijn als we er niet nog een schepje bovenop zouden doen. Er valt namelijk genoeg over het vergezicht te schrijven en dat doen we ook graag.

In de aanloop naar de dorpenbijeenkomst op 28 september 2021 ontstond in de 'actieve kernen' van beide dorpen de behoefte om alle dorpsgenoten mee te nemen in het verloop van het proces. Mede door corona bleek namelijk dat het voor lang niet iedereen (meer) duidelijk was waar we nu eigenlijk mee bezig waren. Dit heeft ertoe geleid dat er voor beide dorpen 'leeswijzers' geschreven zijn (zie bijlage 1 en 2). Deze leeswijzers staan aan de basis voor deze 'visie op het vergezicht', die kan worden opgevat als een uitgebreide aanbiedingsbrief.

Deze bijlage bij het vergezicht bestaat uit drie gedeelten:

- In het eerste deel reflecteren we op het proces. Niet alleen willen we hier zelf graag van leren, maar ook hopen we hiermee de gemeente behulpzaam te zijn, aangezien er voor nog veel meer dorpen en wijken visies gemaakt zullen worden.
- In het tweede deel geven we weer hoe er vanuit de dorpen op het vergezicht gereageerd is. Het vergezicht is een professioneel product waarin iedere inwoner zaken zal lezen die in meer of mindere mate bevallen. Hoewel het niet noodzakelijk is dat iedereen zich voor 100% in elk onderdeel kan vinden, hechten we er waarde aan om recht te doen aan alle feedback die gegeven is. Hiermee verzamelen we die gelijk op een centrale plek, zodat er in het vervolgproces gemakkelijk op teruggegrepen kan worden.
- Tot slot blikken we graag vooruit, want met het vaststellen van dit vergezicht begint het echte werk eigenlijk pas. Dromen is leuk, maar nu is het zaak om prioriteiten te stellen en te bepalen welke ideeën we snel gerealiseerd willen zien. We willen graag nadenken over hoe we dit het beste kunnen aanpakken en daar vervolgens ook concrete afspraken over maken met de gemeente en mogelijke andere partijen.

Proces

In dit hoofdstuk kijken we terug op het proces rondom de totstandkoming van het vergezicht. Het doel hiervan is om niet alleen een overzicht van gebeurtenissen te geven, maar vooral om kritisch te kijken naar wat ons geholpen heeft en naar wat er beter had gekund.

Aanleiding

Vanaf eind 2018 nam het uiteraard al langer bestaande contact tussen beide dorpen en de gemeente Midden-Groningen steeds intensievere vormen aan. Hier zijn diverse redenen voor aan te geven, waaronder:

- Het Plan van Aanpak Mijnraadadvies, waaruit bleek dat de versterkingsopgave in beide dorpen aanzienlijk groter was dan eerder werd verwacht;
- Een groot scala aan gewenste en/of voorgenomen ontwikkelingen, waaronder de verdubbeling van de N33, natuurontwikkeling in het Roegwold/Schildmeergebied, de laagveengordel Groningen en de Ecologische Hoofdstructuur/Natuur Netwerk Nederland, de oostelijke uitbreiding van de gemeente Groningen in Meerstad en Kultuureiland Damsterplas;
- Allerlei ideeën en wensen die leefden onder de bewoners van beide dorpen en die resulteerden in nieuwe, door de dorpen zelf vastgestelde dorpsvisies.

Dat betekende dat er niet alleen erg veel op de dorpen afkwam, maar ook dat er allerlei kansen ontstonden om zaken op een slimme manier met elkaar te verbinden. Om deze koppelkansen niet te missen leefde zowel binnen de dorpen als bij de gemeente de wens om al deze zaken in samenhang met elkaar te bekijken en hiervoor een integrale gebiedsvisie op te stellen. Door het opstellen van een integrale gebiedsvisie wilden we de leefbaarheid voor de bewoners vergroten en de economische potentie in de vorm van recreatie en toerisme vergroten. Zoals blijkt uit de vele Toukomstideeën over dit onderwerp wordt hier zowel vanuit bewoners als overheden bijzonder veel waarde aan gehecht.

In februari 2019 stelde de gemeente voor het eerst voor om, ter ondersteuning van dit brede ontwikkelperspectief, een extern bureau in te schakelen. Beide dorpen waren en zijn nog steeds erg blij dat de gemeente hiertoe het initiatief heeft genomen. Om voor ons onduidelijke redenen heeft helaas pas een jaar later, op 14 februari 2020, een eerste kennismakingsgesprek plaatsgevonden. Vanaf dat moment ontstond een fijne samenwerking met niet één, maar zelfs drie externe bureaus, namelijk:

- LA4Sale, het landschapsarchitectenbureau dat het vergezicht heeft opgesteld;
- Bureau PAU, dat actief heeft meegedacht en procesbegeleiding heeft gedaan;
- Estheticon, dat voor de financiële onderbouwing heeft gezorgd.

In dat beginstadium is er door beide dorpen veel input geleverd, waaronder natuurlijk in de eerste plaats de dorpsvisies en wat er verder maar aan informatie voorhanden was. Ook zijn er diverse gesprekken gevoerd met bewoners en ondernemers, zowel fysiek als online.

Op 24 juni 2020 vond er in de Velemansdroom een bijeenkomst plaats waarin de eerste schetsen werden gepresenteerd aan belangenbehartigers uit beide dorpen. Hierbij waren circa 25 mensen uit de dorpen aanwezig, het op dat moment maximale aantal in verband met de coronamaatregelen. Het was de bedoeling om na de zomer dorpsbijeenkomsten te organiseren om nog meer feedback op te halen, maar dat bleek helaas onmogelijk. Wel vonden er achter de schermen nog enkele overleggen plaats, onder andere met ondernemers. Ook het College van B&W werd tussentijds bijgepraat. Ondanks dat er op de achtergrond dus wel doorgewerkt werd, brak er voor ons een periode van voornamelijk radiostilte aan. Op onze vragen over hoe het vergezicht alsnog binnen de dorpen te presenteren en iedereen de kans te geven daarop te reageren, werd niet of nauwelijks gereageerd. Pas kort voor de zomervakantie van 2021 werd het contact hersteld en kregen we een aangepaste versie van het vergezicht te zien.

Het interactieve proces zoals we dat eerder voor ogen hadden, werd door alle coronamaatregelen onmogelijk gemaakt, maar er kwam helaas ook niets voor in de plaats. Dit wreekte zich in de rest van het proces, beginnend met de bijeenkomst op 8 september 2021. Deze bijeenkomst met belangenbehartigers was vergelijkbaar met die van ruim een jaar eerder, maar dan met een verder uitgewerkt vergezicht. Hoewel er ook veel positieve geluiden te horen waren, schrokken veel mensen van de detaillering in de ingetekende luchtfoto's. Dit had ongetwijfeld te maken met het feit dat ze ondanks een enkele nieuwsbrief gedurende dat jaar te weinig betrokken waren geweest. Omdat we wilden voorkomen dat er tijdens de op 28 september geplande brede dorpsbijeenkomst een vergelijkbaar schrik-effect zou ontstaan, besloten we vanuit de dorpen zelf aanvullende informatiesessies te houden en leeswijzers te schrijven. Daarnaast is er in die weken binnen de actieve kernen intensief overleg geweest en zijn er op verzoek nog enkele aanpassingen aan het vergezicht gedaan. Dit vergde veel flexibiliteit en doorzettingsvermogen, maar uiteindelijk lukte het.

Er ligt nu een document dat zeer de moeite waard is. Hierin zien we veel terug van de dingen die we zelf hebben aangedragen en zelfs nog meer. Een deel van die dingen hadden we zelf niet beter kunnen bedenken en bij een paar dingen hebben sommigen het idee dat de fantasie van de landschapsarchitecten wat ver is doorgeschoten. Dat is niet erg, want de vergezichten schetsen slechts een aantal mogelijkheden, maar schrijven die natuurlijk niet voor. Het is aan ons om hierover een mening te formuleren en dat doen we in eerste aanzet met dit document.

Inhoud

Dit hoofdstuk begint met een overzicht van de reacties naar aanleiding van de presentatie op 28 september en de vragenlijst die daarna in de dorpen is verspreid. Vervolgens worden per dorp en per thema de belangrijkste thema's extra belicht.

Reacties tijdens de bijeenkomst op 28 september 2021

Na de presentatie van het vergezicht door Pepijn Godefroy ontstonden er interessante gesprekken bij de panelen met de vergezichten:

Veel mensen maakten van de gelegenheid gebruik om hun opmerkingen achter te laten op de gekleurde briefjes. We hebben de reacties hieronder op een rijtje gezet.

Schildmeer

- Damsterplas zou doorgetrokken kunnen worden naar zowel Schildmeer als naar Siddeburen.
- Haansvaart open tot Schildwolde.
- Er ligt een zorgboerderij direct aan de noordkant van het Schildmeer waar regels gelden voor de veiligheid van de kinderen die hier verblijven. Rekening mee houden bij het maken van nieuwe bevaarbare waterrijke natuur.

- Golfbreker voor ingang afwateringskanaal.

Steendam

- Meer parkeerplaatsen voor recreatief gebruik op mooie dagen (zomer en winter).
- Parkeervoorzieningen nodig bij het nieuwe dorpshuis en bij surf-camperstrand.
- Juist een dorpsplein bij de brug maken i.p.v. wonen met slingertuin.
- Met stip voor velen: verkeer op de Damsterweg aanzienlijk verminderen (veiligheid, drukte, sfeer). Geopperd: bypass ten oosten van het dorp ter hoogte van parkeerplaats strand, dan met duiker (dat varen naar Tjuchem kan toch al nauwelijks en je loopt vast) over het kanaal en aansluiting op Hoofdweg. NB: bewoners uit de buurt: vooral niet doen.
- Niet bestemmingsverkeer om dorp leiden via zonneweide.
- Vrachtverkeer uit noorden afleiden door aansluiting via Hoofdweg op N33. Af- en oprit hoeven alleen in zuidelijke richting, want daar gaat landbouwverkeer heen en dat is dominant. Daarmee grootste deel vrachtverkeer uit het dorp. Je moet daar toch een viaduct realiseren over de Hoofdweg dus waarom dan niet meteen zo aansluiten?
- Waar Damsterhof is ingetekend, is de bodem erg nat. Hier misschien drijvende woningen maken?
- Balans bewaren tussen openbaar en privé bezit langs Schildmeer (bijv. boteninlaat).
- Brug ontoegankelijk maken voor verkeer, alleen toegang voor landbouwverkeer.
- Woningen voor jongeren.
- Parkeerlaan is een goed idee, parkeerplaats mag smaller.

Steendam Zuid

- Havenfront voegt echt iets toe aan het dorp en het dorpsgevoel. Het dorp krijgt daarmee een hart. Dit heeft meer toegevoegde waarde dan de drijvende woningen in Steendam Noord.
- Hou bij het straatprofiel rekening met trekkers / landbouwverkeer.
- Nieuwe woningen, nieuwe mensen, leuk!
- De hoek Roegeweg/Damsterweg is ook een geschikte plek voor een bijzondere woonvorm.

Steendam Noord

- Waterwoningen op het terrein rond het fitnesscentrum geen goed idee vanwege verstoring uitzicht en te druk, maar ook juist positieve reacties ("niet dat Nimby-gedrag").
- Handhaving op allerlei bouwsels op de oever bij de drijvende woningen wordt lastig.
- Aansluitend op het terrein van vm. Koperen Scheepshoorn in noordelijke richting het rondje Schildmeer doorzetten. Veilig voor fietsers (alternatief voor Damsterweg) en boulevard-idee. De dijk is daar echter deels in handen van particulieren die niet willen meewerken. Voorbij de dagcamping dan 'buitenom' via vlonder/drijvend fiets- of voetpad o.i.d. Verderop bruggetje aanleggen.

Tussengebied

- Rondje Steendam-Tjuchem: fietspad aan noordzijde Afwateringskanaal niet nodig, maar doorsteek via oude N33 mooi idee.
- Opmerkingen bij evt. behoud oud tracé en brug: minimaal 2.65 doorvaarthoogte anders in de problemen.
- Brede moerasrand voor amfibieën in/langs over afwateringskanaal ofwel een strook ecologische hoofdstructuur langs zuidkant afwateringskanaal.
- Geen fietspad langs noordzijde kanaal.
- Vanaf Steendammerbos tot landgoedweiden geen bouw. Laat natuur hier zijn gang gaan.
- Oversteekplek voor vee met veeroosters in de Hoofdweg tussen beide dorpen kan tevens als snelheidsremmende maatregel gelden.
- In de Hoofdweg een tractorsluis.
- Auto te gast op de Hoofdweg tussen beide dorpen, een weg voor fietsers, wandelaars, kinderen en vee.
- Fiets- of wandeloversteek kanaal met ontsluiting Hoofdweg.

Tjuchem

- Woningbouw Tjuchem aan kanaal: flauwekul want veel te druk en past niet bij infrastructuur versus geweldig idee en enorme aanwinst voor het dorp. Waarom niet direct ten zuiden van het dorp aan de zuidkant van het kanaal?
- Tiny houses/woningen voor jonge starters.

Omgeving

- Sluis in afwateringskanaal Meedhuizen Eemskanaal.
- N33 heeft nog steeds 4 gevaarlijke kruisingen.
- Geerlandweg i.v.m. sluiten brug voor verkeer openhouden. Verkeer niet door Siddeburen.

Reacties op de vragenlijst

Om naast alle eerdere gelegenheden echt iedereen de kans te geven om op de vergezichten te reageren is er in beide dorpen een vragenlijst verspreid (zie bijlage 3). In totaal ontvingen we negen geheel of gedeeltelijk ingevulde vragenlijsten en drie separate reacties. Hoewel hiermee natuurlijk geen sprake is van een representatieve steekproef zijn er wel waardevolle opmerkingen geplaatst. Hieronder volgt overzicht van de resultaten.

Informatievoorziening

Het valt op dat men op verschillende manieren is geïnformeerd. Ongeveer de helft van de respondenten heeft tenminste één bijeenkomst bezocht en ongeveer de helft heeft de leeswijzer en/of het vergezicht gelezen, maar slechts een enkeling heeft allebei gedaan. Acht respondenten hebben de informatievoorziening beoordeeld. Hiervan vond één respondent de informatievoorziening onvoldoende en beoordeelden de anderen die als voldoende (twee maal) of goed (vijf maal). Uit de antwoorden op de vraag hoe respondenten het liefst betrokken willen worden blijkt dat het niet eenvoudig is om iedereen tevreden te stellen:

- Per mail (twee maal genoemd).
- Telefonisch (twee maal genoemd).
- Via (regelmatig bijgewerkte) website (twee maal genoemd).
- Nieuwbrieven (twee maal genoemd).
- Appen.
- Bijeenkomsten.
- Niet.
- Zoals jullie nu iedereen op de hoogte houden gaat het prima.

Algemene indruk

Zeven respondenten vertaalden hun algemene indruk van het vergezicht naar een cijfer en dit resulteerde in een 1, een 5, een 7, een 9 en drie maal een 8, gemiddeld een ruime 6,5. Uit de algemene indruk in woorden spreken twijfels bij de haalbaarheid van de ideeën:

- Onbezonnen ambitieus.
- Wanneer het te realiseren is zal het prachtig wonen zijn in Tjuchem.
- Mooie toekomst tegemoet, veel ideeën op particulier terrein, hoe krijg je die in beweging en wie helpt ze dan bij uitvoer van plannen die voorbij gemeente en provincie moeten.
- Voor zover ik kan beoordelen (heb de gebiedsvisie niet gelezen op een paar bladzijde na en de info van 23/9) vind ik de gebiedsvisie niet realistisch, utopisch.
- Mooie creatieve oplossingen. Idyllisch. Veel aandacht aan besteed en goed uitgewerkt.

Belangrijkste ontwikkelingen

Op de vraag wat voor het eigen dorp de belangrijkste ontwikkelingen zijn worden verkeersveiligheid, (recreatieve) natuurontwikkeling en snel internet (Tjuchem) meermaals genoemd. Alle reacties:

- Herinrichting Hoofdweg dorpskern Tjuchem.

- Afwaarderen Hoofdweg tussen Steendam en Tjuchem.
- Behouden talud oude N33 na verplaatsing N33.
- Herinrichting Damsterweg dorpskern Steendam.
- Huidige recreatie oevers Schildmeer opwaarderen (in mijn beleving betekent dit dus niet dat er woningen bij komen).
- Uitbreiding waternatuur oevers Schildmeer.
- Aardbevingbestendige huizen.
- Snel internet Tjuchem.
- Weinig geluidsoverlast.
- Veel aandacht voor de natuur.
- Verkeersveiligheid Steendam.
- Uitbreiding recreatie met behoud van het groen wat zich in de afgelopen 20 jaar is geschapen, met name achter het strand, Art Carnivale terrein en terrein van Entjes (voor bebouwing Steendam Zuid).
- Dat de Damsterweg wordt aangepakt. Het is nu net een racebaan.
- Nieuwbouw en waterwoningen langs het meer aan Noordelijke waterkant.
- Camping maken van de dagcamping aan de Noordelijke waterkant.
- Veiligheid verkeer.
- Inrichting dorpsplein.
- Invulling centrum weiland.
- De aanpak van de Velemansdroom en tuin.
- Uitbreiding natuur/wandelgebieden, meer groen in en om het dorp.
- Snel internet (helaas).
- Betaalbare huurwoningen (denk niet in ontwikkeling, zou een goede zaak zijn).
- Natuurbehoud, rust.
- Dorpsgevoel behouden.

Meest aansprekende ideeën

De volgende ideeën worden door de respondenten het meest aansprekend genoemd:

- De dorpstuin en wandelpad voor hond en kinderen.
- Aanpak Hoofdweg in kern Tjuchem en afschaling Hoofdweg tussen Tjuchem en Steendam.
- Het ontwikkelen van duurzame woningen in en aan de Noordelijke waterkant voor zowel permanente als recreatieve bewoning.
- Verkeersveiligheid.
- Het kaaskasteel/landgoed.
- Centrumplannen Steendam, incl. aansluiting op nieuwe Kaap Steendam + aanpak Damsterweg in dorpskern
- Versterking van de woningen. Hier speelt echter het persoonlijke belang een grote rol, het algemene belang in geringe mate.
- Productietuin met beheerders.
- Kanaalwonen.

Minst geslaagde ideeën

Onderstaande uitwerkingen kunnen niet bij iedereen op enthousiasme rekenen:

- De hoeveelheid woningen en de posities waar ze aangebracht zijn in de gehele visie.
- Het aanbrengen van productietuinen, dorpstuinen en dorpserven in een landelijk gebied waar de meeste huiseigenaren het al druk genoeg hebben met hun eigen tuinen en erven naast hun dagelijks werk.
- Verbinden van de dorpen middels het aanbrengen van een landgoedzone tussen de dorpen. Dan ook nog het woord 'ruimtelijk' gebruiken, terwijl er juist ruimte opgeofferd wordt om gebouwen en bomen e.d. te plaatsen?
- Het zwart gearceerde deel en de hoeveelheid (fiets)bruggen in de dorpsvisie van Tjuchem.
- Het met naam noemen van ondernemers en dan voor hen hun te bewandelen pad invullen.
- Bebouwing op plaatsen waar nu natuur is. Bomen, planten en dieren. Er zijn andere plekken genoeg daarvoor.
- Alle ontwikkelingen zijn goed. Het ene idee is minder noodzakelijk dan het andere idee.
- Geen, alle ideeën bruisen, alleen woonboten voor de deur hebben we natuurlijk liever niet (of andere belemmering van uitzicht op het meer).
- De klinkers in de straat.
- Verkeersremmende maatregelen.
- Aanpak sporthal.
- Verdubbeling N33.
- Dorpstuin, want we hebben zelf al een grote tuin met veel onderhoud.
- Hoofdweg niet van klinkers voorzien graag, tenzij er zwaar verkeer overheen kan.

Ontbrekende onderdelen

De volgende zaken worden door de respondenten nog gemist:

- Water recreatie/varen van en naar.
- Uitbreiding natuur en aanplant diverse bomen en struiken binnen de bebouwde kom.
- De brug; deze is hopeloos verouderd en gaat vaak in de storing. Willen we het vaartoerisme optimaliseren dan zal er een oplossing voor de brug moeten komen.
- Daadwerkelijk plan van aanpak van laaghangend fruit.
- De realiteit m.b.t. het varen van het Schildmeer naar Wagenborgen.
- Snelheidsbeperkende maatregelen op de hoofdwegen van Tjuchem, dus niet alleen de Hoofdweg.
- Afgezette speel/uitlaatplek voor honden met ook zitplaats voor de baasjes.
- Energiezuinige klassiek model lantaarnpalen.

Samenwerking tussen beide dorpen

Bij de volgende onderwerpen zien respondenten mogelijkheden om (meer) samen te werken:

- N33.

- Hoofdweg tussen Tjuchem en Steendam.
- Energie.
- Organisatie van evenementen.
- Natuurontwikkeling.
- Heb daar niet veel vertrouwen in. Als bestuurslid van de Sportclub Tjuchem jaren achtereen getracht op sportief gebied iets te bereiken met de dorpen Steendam, Overschild en Meedhuizen, helaas geen enkel resultaat.
- Garagesale was een succes, dit meer doen.
- Cultuur stimuleren, zoals Art Carnivale en Kultuureiland Damsterplas.

Overige opmerkingen

Wat de respondenten verder nog kwijt wilden:

- Wat doen jullie fantastisch werk!
- Stukje voor stukje gaan bouwen. Eindelijk eens iets gaan doen in plaats van alleen maar er over te praten. Onder het mom van: niet lullen maar doen.
- Hou de vaart erin!!! We moeten ook tot uitvoering van de plannen komen!!
- Het gevaar van persoonlijke emotie vanuit het aardbeving/versterkingsverhaal (eigenhuis eerst voor groter geheel). Vertragingen in het uitvoeren van daadwerkelijk uitvoerbare plannen.
- Dat we met laaghangend fruit aan de slag moeten, zoals fietspad door Huisweersterbos.
- Geen bebouwing aan de Oude Heemweg.
- Meer aandacht voor snelheid beperken op de Hoofdweg.
- Al vaker geschreven:

Tjuchem
 een klein dorp in onze provincie
 een dorp met eigen sporthal, foyer
 met eigen tennisbaan en kantine
 een sport- en ijsvereniging
 en een vereniging die onze culturele
 en sociale belangen behartigt
 een stichting die onze gebouwen beheert
 en dat voor en van ons allemaal

Hoofdthema's

Het vergezicht is opgebouwd rond vier delen: de dorpen Tjuchem en Steendam, het landschap tussen beide dorpen en het natuurlandschap rond het Schildmeer. Hieronder geven we voor elk van die delen de belangrijkste zaken weer.

Hoofdthema's Tjuchem

Aangezien de dorpsvisie 2017-2027 staat voor waar we met ons allen gebleven waren lijkt het ons nuttig om aan de hand daarvan een eerste blik op de gebiedsvisie te werpen. Daarin staat als doel geformuleerd dat we ook in 2027 een aantrekkelijk dorp zijn. Het uitgangspunt is dat Tjuchem al veel dingen heeft waar we trots op zijn en die we graag willen behouden voor de toekomst. Daarnaast zijn er natuurlijk wensen voor de toekomst. Deze worden besproken aan de hand van vijf thema's: verkeer, woon- en leefomgeving, wonen en ondernemen, natuur, leefbaarheid en ontspanning en natuur, milieu en duurzaamheid.

Verkeer

De centrale ligging van Tjuchem wordt in de dorpsvisie als een sterk punt benoemd. Ondanks die centrale ligging hebben we niet in dezelfde mate te maken met verkeersoverlast als in Steendam. Dat neemt niet weg dat ook in Tjuchem de behoefte bestaat om de verkeersveiligheid te vergroten door vooral de snelheid van het autoverkeer terug te brengen. Voor de Hoofdweg buiten de kern van het dorp is dit in het vervolg in de TOP-werkgroep geconcretiseerd in de wens om de ontsluiting hoofdzakelijk via de Laskwerderweg te laten plaatsvinden. In de gebiedsvisie heeft dit een plek gekregen op pagina 24 over de regionale ontsluitingsstructuur. Ook de herinrichting van de Hoofdweg in de kern van het dorp heeft een plek gekregen in de gebiedsvisie, namelijk op pagina 75. De eventuele invulling hiervan vraagt nog veel overleg op dorpsniveau.

Niet alleen het autoverkeer, maar ook het fiets- en wandelverkeer verdient onze aandacht. Goed onderhouden en veilige en verlichte fietspaden worden in de dorpsvisie als wens benoemd. Als input voor de gebiedsvisie hebben we aangegeven dat we in het tussengebied graag extra mogelijkheden zien voor (recreatief) wandelen en fietsen. In de gebiedsvisie is ook een fietspad aan de noordzijde van het Afwateringskanaal opgenomen, om een betere verbinding te creëren met Steendam en het Schildmeer. Bij de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden is onderhoud een belangrijk aandachtspunt. In het bijzonder vragen we daarbij opnieuw aandacht voor het fietspad door het Huisweersterbos. Dit fietspad verbindt de dorpen Siddeburen en Tjuchem/Steendam/Meedhuizen en wordt door zowel recreanten als schoolgaande kinderen behoorlijk intensief gebruikt, aangezien het alternatief via de Oosterzandenweg voor fietsers erg onveilig is. Helaas is het fietspad in de huidige staat van onderhoud nauwelijks nog begaanbaar. Er is dan ook vaker voor gepleit om de huidige halfverharding te vervangen door een betonpad. We vinden het daarom jammer en onterecht dat hierover niets in het vergezicht is opgenomen.

Woon- en leefomgeving

Eén van de onderwerpen die genoemd worden in de dorpsvisie is snel internet. In de gebiedsvisie komt dit onderwerp niet terug. Wel is Rodin Broadband bezig met het aanleggen

van snel internet in onze provincie, maar dat verloopt vooralsnog niet heel voorspoedig. Aangezien Enexis het netwerk in ons dorp gaat vernieuwen heeft de gemeente aangegeven dat het aanleggen van glasvezel door Rodin hiermee kan samenvallen. Zowel de kosten als de overlast blijven hiermee beperkt. Enexis zal de werkzaamheden volgens planning in augustus 2022 uitvoeren. Er is contact tussen de gemeente, Enexis en Rodin en dit ziet er positief uit, maar zeker is het nog niet. Wellicht is het verstandig om hier met een aantal mensen bovenop te blijven zitten, zodat we eindelijk maar toch ook over snel internet kunnen beschikken in Tjuchem.

Een ander onderwerp waarover al het nodige gezegd en geschreven is betreft de toename van geluidsoverlast op het moment dat de N33 wordt verdubbeld. De werkgroep N33 heeft zich hier onder andere mee bezig gehouden en allerlei ideeën geopperd om de geluidsoverlast te beperken. Ook in de gebiedsvisie staat hierover iets geschreven op pagina 26. Vanwege problemen met de financiering is op dit moment alles onzeker, maar we zullen de ontwikkelingen op de voet blijven volgen.

Wonen en ondernemen

We vinden het belangrijk dat er in Tjuchem voldoende passende woningen zijn. In de dorpsvisie wordt extra aandacht gegeven aan levensloopbestendigheid en woningen voor jongeren. Het versterkingsprogramma biedt kansen om woningen duurzamer en levensloopbestendig te maken. We denken dat het positief zou zijn als er in ons dorp enkele woningen bij zouden komen. Een mogelijke invulling hiervan wordt gegeven in de gebiedsvisie op pagina 54. Los van de uiteindelijke locatie zijn betaalbaarheid en de verhouding huur/koop vraagstukken waarover we zullen moeten nadenken.

Leefbaarheid en ontspanning

In de dorpsvisie 2017-2027 worden een paar opmerkingen geplaatst over (het gebruik van) de Velemansdroom. We vinden het belangrijk om deze voorziening in stand te houden en om het aanbod van sport en ontspanning zo goed mogelijk te laten aansluiten op de wensen van bewoners. Daarnaast wordt geopperd om op deze plek een rustpunt en oplaadpunt voor e-bikes te realiseren. In de gebiedsvisie is vooral aandacht voor de aanblik van de buitenkant en de omgeving, zie pagina 72/73. Daarnaast ligt er een versterkingsadvies voor het gebouw. Al deze punten zouden heel goed in samenhang kunnen worden onderzocht en omgezet in een plan, waarvoor waarschijnlijk goede financieringsmogelijkheden zijn.

Natuur, milieu en duurzaamheid

De dorpsvisie 2017-2027 vraagt aandacht voor het belang van natuur en het vergroten van de bewustwording en betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving. Tijdens de overleggen van de TOP-werkgroep zijn deze ideeën doorontwikkeld in de vorm van een natuurplein in het gebied rondom de te verdubbelen N33. Dit onderwerp komt vanaf pagina 56 uitvoerig aan bod in de gebiedsvisie. Ondanks de onzekerheid rondom de verdubbeling van de N33 is de wens om in het tussengebied een natuurlijke verbindingszone te creëren tussen beide dorpen onverminderd groot. In de gebiedsvisie zijn hier aanzienlijk meer gebouwen en activiteiten ingetekend dan we zelf in gedachten hadden. Het is de vraag hoe realistisch en

wenselijk dat is. Dit is een goed moment om opnieuw in gesprek te gaan over wat we het belangrijkste vinden en hoe we zoveel mogelijk van die onderdelen kunnen realiseren, los van het al dan niet doorgaan van de verdubbeling van de N33.

Een andere wens die in de dorpsvisie genoemd wordt is het energieneutraal maken van het dorp. Tot nu toe hebben echter onvoldoende mensen interesse getoond om deze wens verder uit te werken en te realiseren. Zonder die mensen blijven wensen dromen. Als dit nog steeds een breed gedragen wens is hopen we die energie onder de mensen alsnog te vinden. Mogelijkheden zijn er namelijk genoeg.

Hoofdthema's Steendam

De belangrijkste punten voor Steendam zijn – zeker in de basis – ook al terug te vinden in de Dorpsvisie Steendam 2020-2030. Die door de bewoners gezamenlijk opgestelde visie is namelijk nog geen halfjaar voordat bij de gemeente de gedachte postvatte om te komen tot een bredere gebiedsvisie tot stand gekomen. De gebiedsvisie heeft, voortbordurend op die Dorpsvisie, er meer invulling en kleuring aan gegeven, met meer keuzemomenten. Belangrijke toevoeging van de gebiedsvisie vormt ook de integrale blik op het gebied. Door een gewogen verbinding tussen de potentiële ontwikkelwensen en -kansen ontstaat een interactieve, elkaar versterkende ontwikkeldynamiek.

In algemene termen kan worden gesteld dat het resultaat uit de (coronabesmette en dus gebrekkige) informatie-, toelichting- en inspraakmomenten van het afgelopen jaar een instemmend applaus hebben opgeleverd. Natuurlijk zijn er ook incidentele kritische geluiden, geldt het applaus niet op alle punten voor alle inwoners. Wij menen voldoende signalen te hebben ontvangen om dat applaus ook hier op papier te laten doorklinken. De aanname is op z'n plaats dat, als de ontwikkelingen in onze regio gerealiseerd gaan worden langs de contouren zoals in de gebiedsvisie zijn geschetst, een ruime meerderheid van onze inwoners dat zal toejuichen.

Dit alles met als resultaat dat het woon- en leefklimaat toekomstbestendig verbeterd wordt en recreatie en toerisme, ook in economische spin-off, (weer) een belangrijke factor wordt in ons gebied.

Als belangrijkste urgente ontwikkelingen kunnen (andermaal) genoteerd worden:

- Uitbreiding aantal woningen voor permanente bewoning (met een mix aan woningtypes, voor diverse doelgroepen)
- Aanpak verkeersveiligheid (in ieder geval in de dorpskern) d.m.v. herinrichting van de Damsterweg, waarbij ook aandacht is voor een goede, mooie vormgeving voor zowel de bestrating als het 'straatmeubilair'
- Herinrichting centrumgebied rond de brug over het Afwateringskanaal (incl. invulling van het grasveld direct aan de noordzijde van de brug). Dit als 'sprakmakende' verblijfsplek, idem toegang tot het nieuwe dorpshuis Kaap Steendam en verder richting Schildmeer, en in harmonieuze aansluiting op de herinrichting van de Damsterweg (voorgaand punt)

- Verbetering parkeergelegenheid Roegeweg/strand, zowel in termen van veiligheid, aantal parkeerplekken en aansluiting aan het strandgebied
- Harmonieuze aansluiting op de particuliere ontwikkelingen/plannen op het terrein rond het voormalige restaurant De Koperen Scheepshoorn, nu het GYM XTRA FIT-centrum.

Landschap tussen Tjuchem en Steendam

Inzet is om – met behoud van bestaande functies – het gebied landschappelijker, natuurrijker, recreatief toegankelijker in te richten. Vanuit Tjuchem is bijv. het idee voor een ‘Natuurplein’ ingebracht, op de plek waar de N33 verlegd gaat worden. Bij die visie hoort ook de afschaling van de Hoofdweg tussen beide dorpen, zodat de snelheid eruit gehaald wordt en voetgangers en fietsers zich veiliger kunnen verplaatsen op herkenbare delen van de weg.

De in deze zin verbeterde Hoofdweg biedt dan ook goede mogelijkheden voor de bouw van enkele nieuwe, aantrekkelijke woningen. Alleen al uit de nu tussendoor ontbrekende huisnummers aan de Hoofdweg is af te leiden dat er ooit meer woningen hebben gestaan.

Ook vanuit Steendam wordt er in meerderheid positief gekeken naar deze optie ter ‘vernatuurlijking’ van het tussengebied. Dat maakt een goede, recreatieverrijkende aanhechting/uitbreiding van het Steendamster bos mogelijk. Ook de kabouters van het Kabouterbos juichen deze ontwikkelingen toe.

Schildmerenlaand

Hier worden suggesties gedaan om zowel het water als het omliggende landschap ‘beleefbaar’ te maken, met behoud van natuurwaarden, rust en ruimte. Onderdelen daarvan zijn de verbetering van het Rondje Schildmeer (voor voetgangers en fietsers), ‘verwatering’ van het Tetjehoorgebied met bevaarbare plassen bereikbaar vanaf het Schildmeer en betere aanhechting van het Kultuureiland Damsterplas aan het Schildmeergebied. Ook hier wordt in Steendam in grote meerderheid met een positieve bril naar gekeken.

Vervolg

Uit vele monden opgetekende reacties lagen in de sfeer van “mooie plannen, maar eerst zien dan geloven”, “er is toch geen geld”, “we worden al sinds eind vorige eeuw bestookt met ontwikkelingsvisies en er is weinig/niks van tot stand gekomen”.

Een dergelijke ‘toekomst’ moet dus uit alle macht – en met medewerking van alle partijen – voorkomen worden. Daar zien wij ook mogelijkheden en kansen toe, uit beleidsvoornemens van overheden, met NPG-middelen, met trends op de woningmarkt, met transitie-onvermijdelijkheid in diverse sectoren, met de groeiende noodzaak (en wens) tot het verbeteren van de relatie tussen burger en overheid, het beter luisteren naar de burger etc.

Bij de start van de nieuwe gemeente Midden-Groningen is een ‘missie statement’ uitgebracht onder de naam Kompas, met doorvertalingen in het (nog vigerende) Collegeprogramma. In de context van voorliggend epistel, deze gebiedsvisie en de realisatie daarvan enkele citaten uit deze gemeentelijke stukken:

- *“Dorps- en wijkgericht werken: groots in kleinschaligheid is het wezenlijke kenmerk van de nieuwe gemeente. Wij zetten stevig in op zelfredzame en leefbare dorpen en kernen. Uiteraard in nauwe samenwerking met inwoners en organisaties. De nieuwe gemeente Midden-Groningen wordt een verzameling van gemeenschappen waarin inwoners medeverantwoordelijk zijn voor de leefbaarheid.”*
- *“Gemeente en inwoners worden steeds meer gelijkwaardige partners. Iedere wethouder heeft een aantal dorpen of wijken onder de aandacht. Door inwoners zelf meer verantwoordelijkheid en zeggenschap te geven, geven we eveneens ruimte aan dorpen en kernen. We willen niet meer vertellen wat goed is voor een dorp of wijk, maar veel meer in kunnen spelen op initiatieven die lokaal zelf ontstaan. Deze initiatieven moeten vervolgens wel professioneel en ook financieel ondersteund kunnen worden.”*

Dorp en gemeente hebben elkaar nodig, dat mag duidelijk zijn. Een goede en structurele samenwerking met de gemeente is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van de gewenste ontwikkelingen.

Het dorp is prima in staat zelf informatieve bijeenkomsten en gezellige en sportieve activiteiten te organiseren, maar voor investeringen in de publieke ruimte, infrastructuur e.d. kunnen we niet zonder de steun en medewerking van de gemeente.

Daarnaast weten inwoners als geen ander wat belangrijk is voor hun eigen omgeving. Het is niet meer dan logisch dat de gemeente deze vorm van deskundigheid wil benutten.

Met deze gebiedsvisie denken we stevige handvatten te hebben om – nog los van de inhoud – goede invulling te kunnen gaan geven aan vruchtbare structurele samenwerking met de gemeente. Een structurele samenwerking, die zelfs verder kan gaan dan de lading van deze

gebiedsvisie, maar zich ook kan uitstrekken tot gemeentelijke beleidssectoren als versterking, duurzaamheidstransitie, circulaire economie, mobiliteit etc.

We denken daarmee – waar nodig, nuttig, noodzakelijk - in te kunnen spelen op brede maatschappelijke ontwikkelingen als ‘democratische vernieuwing’ (wet Versterking Lokale Democratie) en ‘right to challenge’.

Ook denken we zo een constructieve handreiking te doen aan de gemeente m.b.t. invulling van het programma van de gemeente “Hart voor Midden-Groningen”, zowel voor ons eigen gebied als (als voorbeeld) voor andere dorpen. Met name het label ‘dorpsvisies/ontwikkelingen’ staat hoog op de agenda van dit “Hart”, ook in financiële termen.

Het streven van de gemeente Midden-Groningen om inwoners meer te betrekken, is mooi. We zien de inzet van nieuwe functies als gebiedsregisseur en dorpswethouder als een belangrijke kwaliteit.

In de praktijk is het in de samenwerking tussen dorp en gemeente echter ook nog wel eens een zoektocht. Nog niet iedereen binnen de gemeentelijke organisatie lijkt volledig ingesteld op de nieuwe benadering, het opbouwend en voortvarend meedenken blijkt helaas nog niet in alle gevallen even vanzelfsprekend en een echt integrale gebiedsblik lijkt te ontbreken.

Dat nog niet alle gemeentelijke kaders duidelijk zijn, is voor bewonersorganisaties met initiatieven in de praktijk vaak lastig werken. Vrijwilligerswerk wordt dan pionieren op een nogal inefficiënte manier: jammer van inzet, tijd en moeite, en eerder frustrerend dan motiverend.

Ook aan de kant van ‘het dorp’ zien we dat nog lang niet elke inwoner af is van het idee van de gemeente als totaalverzorger. Veel mensen hebben hoge verwachtingen van de gemeentelijke organisatie en voelen zich daarin soms teleurgesteld. Burgerparticipatie roept bij sommige mensen vooral de associatie op met bezuinigingen en voelt daardoor als een ‘zoek het zelf maar uit’- boodschap. Onder actieve dorpsbewoners heerst er zo nu en dan een vorm van ‘participatiemoetheid’: er wordt vaak een beroep gedaan op hun vrijwillige inzet, het komt altijd op dezelfde schouders neer, het levert weinig op, mensen hebben vaak al een erg druk bestaan, et cetera.

Een laatste aandachtspunt in de samenwerking tussen dorp en gemeente is de kwestie van democratische vertegenwoordiging. Een bewonersorganisatie kan meedenken en -doen, kan informatie onder haar leden ophalen en kan zo goed mogelijk proberen de belangen van het dorp te verwoorden, maar wordt niet democratisch gekozen en blijft altijd ‘maar’ een organisatie waar mensen lid van zijn – of niet.

Contouren voor de toekomstige samenwerking

- Dit raamwerk / deze gebiedsvisie vormt de rode draad voor de ontwikkelingen die in regio op de uitvoeringsagenda komen te staan voor de komende jaren.

- Rekening houdend met de (on)mogelijkheden van de gemeente, wordt jaarlijks een uitvoeringsplan gemaakt, dat in ieder geval ook aan beide dorpsverenigingen (per ALV) ter goedkeuring wordt voorgelegd.
- De dorpsverenigingen verplichten zich deze zaken ter beoordeling voor te leggen aan alle inwoners, lid of niet.
- Gedacht wordt aan een vaste overlegstructuur (eens per kwartaal) tussen vertegenwoordigers van de dorpsverenigingen en de gemeente. Het ligt in de rede dat vanuit de gemeentelijke organisatie in ieder geval de gebiedsregisseur vaste tafelenoot zal zijn, alsmede – indien mogelijk – onze dorpswethouder.
- Dit kwartaaloverleg biedt de mogelijkheid om van beide zijden de vinger aan de pols te hebben m.b.t. voortgang in het jaarprogramma, maar ook om eventueel – op basis van voortschrijdend inzicht - voorstellen te doen tot aanpassing van het programma dan wel de gebiedsvisie
- Gegeven de algemene democratische wetgeving / spelregels is de gemeenteraad het hoogste orgaan binnen elke gemeente. Voor waar de interne gemeentelijke kaders voorschrijven dat besluitvorming expliciet aan de raad moet worden voorgelegd dient daar vanuit dit structurele overleg rekening mee te worden gehouden.
- Vanuit de dorpsverenigingen wordt er een lans gebroken voor regelmatige deelname aan het overleg door (een) vertegenwoordiger(s) namens de raad.
- Andere partijen – ondernemers, het 6-Schilddorpenoverleg, de provincie, NPG, Groninger Dorpen, Waterschap, Staatsbosbeheer, Innovatie Werkplaats Groeningen – kunnen, in dien daartoe aanleiding/mogelijkheid is, aansluiten bij dit (kwartaal)overleg.

De dorpsverenigingen van Tjuchem en Steendam hopen met deze reactie op de gebiedsvisie een signaal van bewonersbetrokkenheid af te geven, plus een opstap tot gefaseerde uitvoeringsplannen. Daarnaast kan het geheel ook gezien worden als prettig ‘naslagwerk’. Voor nu, maar ook voor het nageslacht - want met de realisatie van de geschetste streefbeeld en zal de regio Tjuchem-Steendam-Schildmeer een toekomstbestendig, aantrekkelijk, uitdagend ‘hart’ van (Midden-) Groningen zijn en blijven!

Bijlage 1: Leeswijzer Tjuchem

Vergezicht Stee van Tjuch en Dam

Leeswijzer Tjuchem

Deze leeswijzer is tot stand gekomen in goed onderling overleg tussen de ‘actieve kernen’ van Tjuchem en Steendam en dient ter voorbereiding op de bijeenkomsten op 21 en 22 september in Steendam, 23 september in Tjuchem en de gezamenlijke bijeenkomst op 28 september in Tjuchem.

Aanleiding

Op vrijdag 6 januari 2017 werd de Dorpsvisie Tjuchem 2017-2027 aangeboden aan de burgemeester van Slochteren. Daarna was het de bedoeling dat een paar groepjes verder zouden gaan met het uitwerken en realiseren van de plannen, maar dat kwam niet echt van de grond. Eind 2018 werden de krachten gebundeld in de TOP-werkgroep, waarbij TOP staat voor Tjuchem Omgevingsplan. Kort daarna ontstond er een regelmatig overleg tussen deze werkgroep, de gemeente en Nationaal Coördinator Groningen (NCG), over voornamelijk de versterkingsopgave. Al vrij snel tijdens die (TOP-)overleggen constateerden we echter dat er wel heel veel op ons dorp af kwam. Behalve de versterking hadden we namelijk te maken met onder andere de plannen voor de verdubbeling van de N33 en de kadeversterking langs het Afwateringskanaal. Hierdoor ontstond er behoefte aan een integrale gebiedsvisie, waarin al die ontwikkelingen in samenhang konden worden beschouwd en koppelkansen benut. De gemeente bood aan om hierbij te ondersteunen door een aantal bureaus in te schakelen die ons en Steendam zouden helpen om die gebiedsvisie te ontwikkelen.

Eerdere bijeenkomsten

Na enkele vooral digitale contactmomenten tussen vertegenwoordigers vanuit de dorpen, de bureaus en de gemeente is er kort voor de zomer van 2020 een bijeenkomst geweest in Tjuchem waar de eerste schetsen zijn getoond aan een iets grotere groep belangstellenden (ca. 25 personen, meer mocht op dat moment ook niet) uit beide dorpen. Na de zomer hoopten we de dorpen in te gaan met interactieve inloopsessies, maar helaas kon dat toen niet in verband met alle coronamaatregelen. In plaats daarvan werd het heel stil. Pas kort voor de zomer van dit jaar was er weer wat contact, waarna een bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 8 september in Tjuchem, die qua opzet en publiek vergelijkbaar was met de eerdere bijeenkomst, maar dan met een verder uitgewerkt document. Aangezien dit veel vragen en opmerkingen oproep is er kort daarna in beide dorpen apart overleg gevoerd. In Tjuchem was dat op 13 september. Tijdens dat overleg is besloten tot het schrijven van deze leeswijzer.

Input

Voor deze gebiedsvisie hebben we veel input geleverd, waaronder bovengenoemde dorpsvisie en een aantal ideeën en schetsen die in de TOP-werkgroep waren ontstaan. Voor het vervolg hadden we een uitgebreid en vooral interactief programma voor ogen, maar zoals bekend gooide corona helaas roet in het eten. De spaarzame en bovendien digitale overleggen zorgden ervoor dat zelfs de actieve kern wat op afstand kwam te staan. Het spreekt voor zich dat we het heel jammer vinden dat veel minder mensen dan we hadden gewild betrokken zijn geweest bij dit proces. Dat neemt niet weg dat er nu een document ligt wat zeer de moeite waard is. Hierin zien we heel veel terug van de dingen die we zelf hebben aangedragen, en nog wat meer. Sommige van die dingen hadden we misschien niet beter zelf kunnen bedenken en bij een paar dingen hebben we het idee dat de fantasie van de landschapsarchitecten wat ver is doorgeschoten. Dat is niet erg, want de vergezichten schetsen slechts een aantal mogelijkheden, maar schrijven die natuurlijk niet voor. Het is aan ons om hierover een mening te vormen, aan de haal te gaan met wat ons aanstaat en wellicht ook nog wat nieuwe zaken toe te voegen die ons op dit moment goed passen.

Hoofdthema's

Aangezien de dorpsvisie 2017-2027 staat voor waar we met ons allen gebleven waren lijkt het ons nuttig om aan de hand daarvan een eerste blik op de gebiedsvisie te werpen. Daarin staat als doel geformuleerd dat we ook in 2027 een aantrekkelijk dorp zijn. Het uitgangspunt is dat Tjuchem al veel dingen heeft waar we trots op zijn en die we graag willen behouden voor de toekomst. Daarnaast zijn er natuurlijk wensen voor de toekomst. Deze worden besproken aan de hand van vijf thema's: verkeer, woon- en leefomgeving, wonen en ondernemen, natuur, leefbaarheid en ontspanning en natuur, milieu en duurzaamheid.

Verkeer

De centrale ligging van Tjuchem wordt in de dorpsvisie als een sterk punt benoemd. Ondanks die centrale ligging hebben we niet in dezelfde mate te maken met verkeersoverlast als in Steendam. Dat neemt niet weg dat ook in Tjuchem de behoefte bestaat om de verkeersveiligheid te vergroten door vooral de snelheid van het autoverkeer terug te brengen. Voor de Hoofdweg buiten de kern van het dorp is dit in het vervolg in de TOP-werkgroep geconcretiseerd in de wens om de ontsluiting hoofdzakelijk via de Laskwerderweg te laten plaatsvinden. In de gebiedsvisie heeft dit een plek gekregen op pagina 24 over de regionale ontsluitingsstructuur. Ook de herinrichting van de Hoofdweg in de kern van het dorp heeft een plek gekregen in de gebiedsvisie, namelijk op pagina 75. De eventuele invulling hiervan vraagt nog veel overleg op dorpsniveau.

Niet alleen het autoverkeer, maar ook het fiets- en wandelverkeer verdient onze aandacht. Goed onderhouden en veilige en verlichte fietspaden worden in de dorpsvisie als wens benoemd. Als input voor de gebiedsvisie hebben we aangegeven dat we in het tussengebied graag extra mogelijkheden zien voor (recreatief) wandelen en fietsen. In de gebiedsvisie is ook een fietspad aan de noordzijde van het Afwateringskanaal opgenomen, om een betere verbinding te creëren met Steendam en het Schildmeer. Bij de aanleg van

nieuwe fiets- en wandelpaden is het onderhoud wel een groot aandachtspunt. Het fietspad door het Huisweesterbos is op het moment bijvoorbeeld dusdanig verwaarloosd dat het nauwelijks nog begaanbaar is. We vinden het belangrijk dat wat we hebben goed onderhouden wordt.

Woon- en leefomgeving

Eén van de onderwerpen die genoemd worden in de dorpsvisie is snel internet. In de gebiedsvisie komt dit onderwerp niet terug. Wel is Rodin Broadband bezig met het aanleggen van snel internet in onze provincie, maar dat verloopt vooralsnog niet heel voorspoedig. Aangezien Enexis het netwerk in ons dorp gaat vernieuwen heeft de gemeente aangegeven dat het aanleggen van glasvezel door Rodin hiermee kan samenvallen. Zowel de kosten als de overlast blijven hiermee beperkt. Enexis zal de werkzaamheden volgens planning in augustus 2022 uitvoeren. Er is contact tussen de gemeente, Enexis en Rodin en dit ziet er positief uit, maar zeker is het nog niet. Wellicht is het verstandig om hier met een aantal mensen bovenop te blijven zitten, zodat we eindelijk maar toch ook over snel internet kunnen beschikken in Tjuchem.

Een ander onderwerp waarover al het nodige gezegd en geschreven is betreft de toename van geluidsoverlast op het moment dat de N33 wordt verdubbeld. De werkgroep N33 heeft zich hier onder andere mee bezig gehouden en allerlei ideeën geopperd om de geluidsoverlast te beperken. Ook in de gebiedsvisie staat hierover iets geschreven op pagina 26. Vanwege problemen met de financiering is op dit moment alles onzeker, maar we zullen de ontwikkelingen op de voet blijven volgen.

Wonen en ondernemen

We vinden het belangrijk dat er in Tjuchem voldoende passende woningen zijn. In de dorpsvisie wordt extra aandacht gegeven aan levensloopbestendigheid en woningen voor jongeren. Het versterkingsprogramma biedt kansen om woningen duurzamer en levensloopbestendig te maken. We denken dat het positief zou zijn als er in ons dorp enkele woningen bij zouden komen. Een mogelijke invulling hiervan wordt gegeven in de gebiedsvisie op pagina 54. Los van de uiteindelijke locatie zijn betaalbaarheid en de verhouding huur/koop vraagstukken waarover we zullen moeten nadenken.

Leefbaarheid en ontspanning

In de dorpsvisie 2017-2027 worden een paar opmerkingen geplaatst over (het gebruik van) de Velemansdroom. We vinden het belangrijk om deze voorziening in stand te houden en om het aanbod van sport en ontspanning zo goed mogelijk te laten aansluiten op de wensen van bewoners. Daarnaast wordt geopperd om op deze plek een rustpunt en oplaadpunt voor e-bikes te realiseren. In de gebiedsvisie is vooral aandacht voor de aanblik van de buitenkant en de omgeving, zie pagina 72/73. Daarnaast ligt er een versterkingsadvies voor het gebouw. Al deze punten zouden heel goed in samenhang kunnen worden onderzocht en omgezet in een plan, waarvoor waarschijnlijk goede financieringsmogelijkheden zijn.

Natuur, milieu en duurzaamheid

De dorpsvisie 2017-2027 vraagt aandacht voor het belang van natuur en het vergroten van de bewustwording en betrokkenheid van bewoners bij hun omgeving. Tijdens de overleggen van de TOP-werkgroep zijn deze ideeën doorontwikkeld in de vorm van een natuurplein in het gebied rondom de te verdubbelen N33. Dit onderwerp komt vanaf pagina 56 uitvoerig aan bod in de gebiedsvisie. Ondanks de onzekerheid rondom de verdubbeling van de N33 is de wens om in het tussengebied een natuurlijke verbindingszone te creëren tussen beide dorpen onverminderd groot. In de gebiedsvisie zijn hier aanzienlijk meer gebouwen en activiteiten ingetekend dan we zelf in gedachten hadden. Het is de vraag hoe realistisch en wenselijk dat is. Dit is een goed moment om opnieuw in gesprek te gaan over wat we het belangrijkste vinden en hoe we zoveel mogelijk van die onderdelen kunnen realiseren, los van het al dan niet doorgaan van de verdubbeling van de N33.

Een andere wens die in de dorpsvisie genoemd wordt is het energieneutraal maken van het dorp. Tot nu toe hebben echter onvoldoende mensen interesse getoond om deze wens verder uit te werken en te realiseren. Zonder die mensen blijven wensen dromen. Als dit nog steeds een breed gedragen wens is hopen we die energie onder de mensen alsnog te vinden. Mogelijkheden zijn er namelijk genoeg.

Vervolg

De bijeenkomsten op 23 en 28 september hebben tot doel om te laten zien waar we nu staan en hoe we daar gekomen zijn. Het is voor de meeste mensen lang geleden dat ze iets over de gebiedsvisie gehoord hebben en we vinden het belangrijk om iedereen hierin mee te nemen. Daarmee is het echter niet klaar, want daarna is het zaak om er als dorp iets van te vinden en te bepalen wat we nu echt gaan doen. Hiervoor willen we na 28 september nog één of meerdere bijeenkomsten organiseren waarin we als dorpsgenoten onder elkaar de prioriteiten vaststellen. We hopen dat er veel mensen enthousiast zullen zijn om niet alleen mee te denken, maar ook echt mee te doen. Belangrijk is dat het geen wensenlijstje wordt, maar dat we ook nadenken over waarom we iets willen, hoe we dat gaan bereiken en wat we daarvoor nodig hebben. De uitkomsten daarvan willen we samen met deze (eventueel aangepaste en aangevulde) leeswijzer aan de gemeente aanbieden als bijlage bij het visiedocument.

Bijlage 2: Leeswijzer Steendam

Steendam, september 2021

Concept-Gebiedsvisie Tjuchem – Steendam – Schildmeer

(een korte toelichting op het waarom, hoe en wat van de concept-visie)

Begin 2020 heeft de gemeente het initiatief genomen om een gebiedsvisie Tjuchem – Steendam – Schildmeer op te laten stellen. De aanleiding daarvoor was divers, maar de belangrijkste redenen waren (en zijn):

- De recente Dorpsvisies van beide dorpen, met daarin door bewoners naar voren gebrachte wensen tot verbetering van het (toekomstig) woonklimaat en leefbaarheid.
- Het plan van aanpak voor de versterking van beide dorpen
- De N33 (geplande verdubbeling + effecten voor Steendam e.o.)
- Recreatief-toeristische ontwikkelingen in ons gebied (Schildmeer als deel van 't Roegwold, de laagveengordel Groeningen – zie: <https://groeningen.nu/> - , Kuultuureiland Damsterplas, terrein vm. restaurant De Koperen Scheepshoorn)

Wij waren en zijn zeer content met dit besluit van de gemeente, met name ook omdat wij ervan overtuigd zijn dat die integrale Gebiedsvisie de realisatie van de streefbeelden uit onze eigen Dorpsvisie 2020 – 2030 in een kansrijkere positie kan gaan brengen.

Corona was begin 2020 nog niet onder ons. Inmiddels weten we wat dit virus ook voor invloed heeft gehad op de mogelijkheden tot sociaal verkeer. De destijds voorziene interacties met de bewoners zijn tot dusver onmogelijk geweest c.q. zeer beperkt en digitaal. Met 2 extra nieuwsbrieven (mei 2020 en november 2020) hebben we geprobeerd alle Steendamers op de hoogte te houden van ontwikkelingen en heeft het Cluster Belangenbehartiging 'de vinger aan de pols gehouden'.

De opdracht om tot een Gebiedsvisie te komen is door de gemeente in handen gegeven van 2 bureaus:

- LA4Sale, bureau voor landschapsarchitectuur en stedenbouw (<http://www.la4sale.nl/>)
- Bureau PAU, bureau voor visievorming en gebiedsontwikkeling (<https://www.pau.nl/>)

Er zijn door de bureaus gesprekken gevoerd met de gemeente, met ondernemers en met bewoners uit Tjuchem en Steendam, ook online. Er is geïnventariseerd wat er aan visies al op tafel lag (waaronder dus onze Dorpsvisie) en men heeft het gebied 'geproefd' met de eigen professionele bril op. Dit heeft geleid tot een eerste live-schets door architect Pepijn Godefroy van LA4Sale, kort voor de zomervakantie 2020, en de presentatie van een verder uitgewerkte concept-visie een aantal weken geleden. In de tussenliggende periode is er nog een enkele keer online contact geweest en hebben er presentaties aan het College van B&W plaatsgevonden om te toetsen of de gemeente de (contouren van de) visie deelde. Dat is zo gebleken (voor de goede orde, zonder dat dit tot besluitvorming heeft geleid / heeft kunnen leiden).

Al met al is het eindelijk zover dat het belangrijkste deel van het traject – WAT VINDT HET DORP? – nu aan de orde is.

Het concept – dat als werktitel heeft gekregen: **"STEE VAN TJUCH EN DAM IN HET SCHILDMERENLAAND"** - is nogal lijvig (135 pagina's, waarvan vele met foto's, kaarten, beelden). Dat concept is/komt digitaal beschikbaar voor eenieder. Deze notitie tracht een soort 'leeswijzer' te geven, met de focus op (mogelijke) ontwikkelingen die direct betrekking hebben op Steendam.

Om het gevoel en de werkwijze waarmee 'Bureau La4sale' de opdracht heeft aangepakt te schetsen, onderstaand enkele citaten uit de Inleiding:

- *"De gemeente vroeg ons om een integrale ruimtelijke toekomstvisie die op lokale en regionale schaal voor dorp en landschap een inspirerende doorkijk geeft en concrete initiatieven in het kader daarvan plaatst. Het geheel in een interactief proces met de bewoners tot stand te komen.*
- *Dat kan door mensen vergezichten te bieden op een positieve toekomst, en ze tegelijk de hulpmiddelen aan te reiken om de reis daar naartoe (zelf) te maken aan de hand van een '(gedroomde) gebiedsontwikkeling', waarmee het landschap een kwalitatieve impuls krijgt en actuele vragen op gebied van recreatie, natuur, wonen, verkeer en energietransitie samenhangend hun plek krijgen.*
Het samenspel resulterend in een verbeterd leef- en vestigingsklimaat.
- *Dit 'instrument' moet mensen verleiden in beweging te komen, en ze begeleiden in de richting van de gemeenschappelijk gewenste toekomst. Compleetheid is daarbij geen voorwaarde, impulsen geven wel; daar hebben wij onze energie dus in gestoken. Het is aan de gemeente en vooral de gemeenschap om die energie aan te vullen, de beweging op gang te houden en te doen groeien."*

Het concept is opgebouwd rond 4 delen: de dorpen Tjuchem en Steendam, het landschap tussen beide dorpen en het natuurlandschap rond het Schildmeer. Onderstaand de belangrijkste items binnen die 4 delen, met de focus op Steendam.

Steendam

- Samen wonen/ invulling centrumweiland
- Dorp aan het meer/ woningbouw, met binnenhaven
- Dorpskop/ De punt (nieuwe Kaap Steendam met inrichting openbare ruimte richting de brug en 'Meerzichtpromenade')
- Dorpsstraat/ Damsterweg en Centrum
- Terrein van Oosten / vm Koperen Scheepshoorn (opties voor woonarken, camperplaatsen, surfstrand, restaurant)
- Parkeerlaan (wijziging/vernieuwing parkeerterrein bij Roegeweg/strand)

Tjuchem

Belangrijke verkenningen in Tjuchem hebben betrekking op de inrichting Hoofdweg door de kern als dorpsstraat, mogelijkheden om te wonen aan het Afwateringskanaal, vernieuwing Velemansdroom en compenserende en geluidswerende vergroening m.b.t. toekomstige aanpak N33.

Landschap tussen Tjuchem en Steendam

Inzet is om – met behoud van bestaande functies – het gebied landschappelijker, natuurrijker, recreatief toegankelijker in te richten. Vanuit Tjuchem is bijv. het idee voor een 'Natuurplein' ingebracht, op de plek waar de N33 verlegd gaat worden. Bij die visie hoort ook de afschaling van de Hoofdweg tussen beide dorpen, zodat de snelheid eruit gehaald wordt en voetgangers en fietsers zich veiliger kunnen verplaatsen op herkenbare delen van de weg.

Schildmerenlaand

Hier worden suggesties gezien om zowel het water als het omliggende landschap 'beleefbaar' te maken, met behoud van natuurwaarden, rust en ruimte. Onderdelen daarvan zijn de verbetering van het Rondje Schildmeer (voor voetgangers en fietsers) en 'verwatering' van het Tetjehoorngebied met bevaarbare plassen bereikbaar vanaf het Schildmeer.

Slotnoten

Het kan niet genoeg benadrukt worden: Nog niets uit de visie ligt vast, **eerst zijn de bewoners aan zet** ! Omdat onze eigen Dorpsvisie Steendam 2020 – 2030 een stevige basis vormt voor de Gebiedsvisie denken/verwachten/hopen we dat er voor grote delen van de visie breed draagvlak zal blijken te zijn. 'Ter oprissing' van het geheugen is een samenvatting van de Dorpsvisie bij deze notitie gevoegd.

Met aanbeveling,

Bestuur DVS en deelnemers Cluster Belangenbehartiging DVS

DORPSVISIE STEENDAM 2020-2030

De 'Dorpsvisie Steendam 2020-2030' bevat de wensen en ideeën van Steendammers over toekomstige ontwikkelingen op gebied van de leefbaarheid in hun dorp en omgeving. De visie gaat over wat er de komende jaren verbeterd kan worden en wat er behouden moet blijven. Het is de eerste Steendammer dorpsvisie ooit en bevat daardoor naast uitgebreide analyses ook een stuk karakterisering en geschiedschrijving.

De visie is tot stand gekomen onder regie van de Dorpsvereniging Steendam (DVS), in samenspraak met leden en niet-leden uit het dorp en nabije omgeving, bestuursleden van DVS en Coöperatie en ondernemers.

De visie wordt breed gedragen in het dorp en is bedoeld als basis voor de contacten met de gemeente en andere partijen in de nabije toekomst.

Hierbij voor een ieder die geïnteresseerd is een samenvatting van de visie. Het volledige document (met ook prachtig beeldmateriaal!) is te vinden op de website Steendam.info.

Groen, initiatiefrijk dorp aan het Schildmeer

Steendam is een klein en relatief modern wegdorp. Door de ligging aan het Schildmeer is de geschiedenis dooraderd met recreatief verblijf, horeca, watersport en natuurrecreatie.

Het dorp kenmerkt zich door aanwezigheid van veel groen en de nabijheid van de unieke natuur van 't Roegwold. Die natuur staat via het Natuurnetwerk Nederland in verbinding met een groot aantal natuurgebieden in de rest van het land. In het dorp is vanaf een aantal locaties uitzicht op het water van het Schildmeer. Het dorpsmidden ligt rond de markante kruising van Damsterweg en Afwateringskanaal. De doorgaande verkeersader van het dorp is de Damsterweg.

Sinds de oprichting van de DVS in 2015 en het zelfstandig samen aanleggen van een glasvezelnetwerk in 2016 is de verbindende dynamiek in Steendam enorm toegenomen.

Er zijn veel ideeën en initiatieven. Besturen, clusters en werkgroepen uit het dorp zijn actief met de realisatie daarvan.

Daarnaast geven verschillende recente ontwikkelingen 'van buitenaf' reden tot het schrijven van een dorpsvisie: onder andere de aardbevingsproblematiek, versterkingsoperatie, energietransitie, gemeentelijke herindeling, veranderingen in de samenwerking dorp overheid, verdubbeling van de N33 en de komst van Kultuureiland Damsterplas.

Inrichting openbare ruimte en verkeersveiligheid

Inwoners van Steendam noemen de openheid, rust, ruimte en zicht op het Schildmeer als kwaliteiten van de inrichting van hun woonplaats.

Daarnaast zijn er aandachtspunten. Zo oogt het midden van Steendam niet als een centrum door gebrek aan ruimtelijke invulling. Het dorp kent verder ook weinig ruimtelijke samenhang.

De weg is een 30 kilometerzone, maar dit is lang niet overal voelbaar. Er is niet overal een trottoir, de weg is te breed en er

wordt veel te hard gereden. De huidige inrichting past niet bij een dorp. In het noordelijk deel van het dorp vormt de weg zelfs een wandel- en fietsonvriendelijke, onveilige dissonant in het attractieve Rondje Schildmeer.

In 2016 kwamen in samenwerking tussen gemeente en dorp plannen tot stand voor inrichting van het centrum. De plannen moeten zorgen voor meer ruimtelijke samenhang, verfraaiing, een lagere snelheid van het verkeer. Voor realisatie van de plannen is door de gemeente reeds een prachtig subsidiebedrag verkregen via de regeling Kansrijk Groningen. Uitvoering laat op zich wachten tot duidelijk is wat de versterkingsopgave voor het dorp zal gaan betekenen.

Volledige aanpak van de Damsterweg is noodzakelijk om ook verder de snelheid uit het verkeer door het dorp te halen en het risico op sluipverkeer te beperken - dat mogelijk gaat ontstaan na het verdwijnen van afrit Geerlandweg van de verdubbelde N33. De Damsterweg moet overal veilig worden voor voetgangers en fietsers. Op korte termijn wil het dorp in overleg met de gemeente over maatregelen die nu al genomen kunnen worden.

De directe ligging aan en zicht op het Schildmeer is een belangrijke kwaliteit van Steendam. Bij toekomstige ontwikkelingen moet die kwaliteit behouden blijven, liefst nog versterkt worden.

Om het onderhoud van de openbare ruimte te verbeteren en tijdiger plaats te laten vinden is het noodzakelijk dat in de toekomst regelmatig overleg en een jaarlijkse schouw met IBOR (beheerorganisatie) van de gemeente Midden-Groningen plaatsvindt.

Natuur en recreatie

De recreatie ligt momenteel vooral buiten Steendam, aan de zuid/zuidoost oever van het Schildmeer. In het verleden was het dorp een zeer levendig recreatie- en vakantieoord. De geschiedenis vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw kenmerkt zich door pogingen om de recreatie nieuw leven in te blazen. Van deze plannen is tot op heden weinig tot niets terechtgekomen.

Het Schildmeer heeft een regiofunctie op het gebied van waterrecreatie, zo ligt het strand op warme dagen vol met badgasten uit de wijde omgeving en is het meer in de Schildweek bezaaid met zeilbootjes.

De huidige recreatieve voorzieningen vallen onder de verantwoordelijkheid van verschillende eigenaren, waaronder de gemeente. Het strand, sanitair, paviljoen, paden en groenvoorzieningen verkeren in een matige staat van onderhoud. Op momenten ervaren dorpsbewoners overlast van hard varend verkeer en nachtelijke activiteiten in het recreatiegebied. De bereikbaarheid van het dorp vanaf het water zou beter kunnen. Harde oeverranden zorgen voor een vervelende golfslag in de omgeving van het Afwateringskanaal. Het is daarom vaak lastig om met een bootje aan te leggen bij het dorp. Er zijn goede contacten tussen dorp, recreatieondernemers en verenigingen. Het particuliere terrein rondom de sportschool is een belangrijke zichtlocatie in het dorp. Bij herinrichting van het terrein wil het dorp graag betrokken worden.

Het Schildmeer maakt deel uit van de unieke natuur van 't Roegwold, waar de biodiversiteit erg groot is en door het jaar heen zo'n 120 vogelsoorten huizen. Natuurrecreanten kunnen in de omgeving onder andere fietsen en wandelen. Het 'Rondje Schildmeer' is populair, maar voert voor een gedeelte over een 60 kilometerasfaltweg. Dit is niet alleen onaantrekkelijk, maar ook onveilig.

Om de aantrekkelijkheid, hygiëne en veiligheid in de rest van het recreatiegebied te vergroten, zal in de toekomst de recreatieve openbare ruimte bij het Schildmeer beter onderhouden moeten worden. Er moet daarnaast meer toezicht komen op de parkeerplaatsen en in het strandgebied. Het gebied moet aangekleed worden met onder andere surf-, speel- en bewegingsvoorzieningen. DVS wil daartoe in de toekomst graag regelmatig overleg met gemeente, ondernemers en andere betrokken partijen.

Wonen, sociaal klimaat en leefbaarheid

Steendam heeft zo'n 195 inwoners en weinig voorzieningen. Omwille van de leefbaarheid zou het dorp wel groter willen worden in de toekomst. Al jaren braakliggend recreatieterrein zou daarbij een woonbestemming kunnen krijgen en opvulling van braakliggende percelen in het dorp zou zorgen voor meer samenhang.

Van groot belang voor de leefbaarheid is ook het dorps huis. Het huidige dorps huis/ Podiumcafé wordt in de versterkingsoperatie gesloopt en herbouwd. Het nieuwe gebouw zal onder andere gescheiden ruimtes krijgen om de gecombineerde functie beter te kunnen vervullen. De werkzaamheden van het cluster Zorg en Welzijn uit het dorp zijn van belang bij het in stand houden van het prettige sociale klimaat, de veiligheidsbeleving en de zorg voor elkaar.

Aardbevingen en de versterkingsoperatie

De aardbevingsproblematiek heeft een grote impact op individuele inwoners en op het dorp als geheel. Inzet van de

gemeente en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) is eind 2019 helderheid te hebben over de versterkingsoperatie. De gemeente wil samen met de inwoners van Steendam en Tjuchem een toekomstgerichte integrale gebiedsvisie opstellen.

Voor individuele bewoners biedt de versterking koppelkansen op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. De versterkingsoperatie heeft te kampen met grote vertragingen. Vanuit de dorpswerkgroep Versterking is een plan ontwikkeld dat onder andere meer versnelling van het proces en veel meer zeggenschap voor de individuele inwoner beoogt.

Energietransitie

De Coöperatie Steendam schreef in 2016 het energietransitieplan 'Steendam Gas(t)vrij' en kreeg hiervoor een startsubsidie en pilotstatus. Het plan heeft onder andere als doelstellingen dat Steendam in de toekomst zal kunnen voorzien in haar eigen energiebehoefte, dat de benodigde energie duurzaam wordt opgewekt en dat de energierekening voor elk huishouden uiteindelijk lager wordt. De energie moet zo efficiënt mogelijk over het jaar opgewekt worden en de installaties moeten passen in het landschap.

De eerste fase van het plan omvat een duurzaamheidspark met windmolens en zonnepanelen op een locatie nabij het dorp. Een deel van de tweede fase van de energieplannen kan naar verwachting gecombineerd worden met de versterkingsoperatie. De derde fase gaat over het werken aan de opslag van elektriciteit en mogelijke andere vormen van energie zoals waterstof.

Het blijkt in de praktijk helaas een erg lastig traject om als dorpsorganisatie in samenwerking met de overheid en andere grote partijen richting realisatie van dit plan te komen. Kortgeleden leek het er op dat de eerste fase van het plan definitief gerealiseerd zou kunnen worden, maar zeer onverwacht kwam het bericht dat Enexis de eerstkomende jaren geen mogelijkheid meer ziet om duurzaam opgewekte energie op het net toe te laten. Het Coöperatiebestuur is

momenteel druk bezig om met Enexis en overheden te kijken naar (alternatieve) mogelijkheden.

Samenwerking tussen dorp en overheid

Verbetering van wederzijdse betrokkenheid tussen burger en overheid is een landelijke trend.

De gemeente Midden-Groningen heeft de wens tot betere interactie en samenwerking met bewoners ook hoog op haar agenda staan en in meerdere beleidsdocumenten verwoord. De nieuwe functies van dorpsregisseur en dorpswethouder zorgen daarbij voor kortere lijnen tussen dorp en gemeente.

Steendam heeft ideeën over nieuwe vormen van samenwerking met de gemeente. Eén van de onderdelen daarvan is een structureel periodiek overleg tussen vertegenwoordigers van DVS en gemeente. Deze dorpsvisie is daarbij een belangrijke onderlegger.

Uiteraard zal de nieuwe manier van werken en van beleidsvorming zich verder moeten uitkristalliseren, waar nodig en mogelijk in samengang.

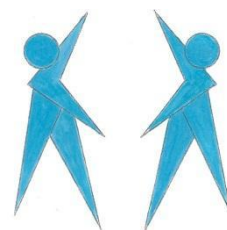
Tot slot

De dorpsvisie Steendam kent nog geen uitvoeringsparagraaf. Wensen, ideeën en oplossingen die aangedragen worden behoeven nog nadere uitwerking. De werkgroep Dorpsvisie brengt de visie in als belangrijke onderlegger voor de gemeentelijke integrale gebiedsvisie die de komende tijd tot stand zal komen in samenwerking tussen gemeente en dorpen Tjuchem en Steendam. Of en hoe de ambities vorm kunnen krijgen, hangt in belangrijke mate af van afspraken die daarover met (in eerste instantie) de gemeente kunnen worden gemaakt. Voortschrijdend inzicht kan daarbij overigens reden geven voor het bijstellen van delen van de visie in de toekomst.

De werkgroep hoopt met deze visie een signaal van bewonersbetrokkenheid af te geven, plus een opstap tot gefaseerde uitvoeringsplannen. Daarnaast is het document ook bedoeld als prettig 'naslagwerk'. Voor nu, maar ook voor het nageslacht - want met de realisatie van de door ons geschetste streefbeelden zal Steendam-Schildmeer een toekomstbestendig, aantrekkelijk, uitdagend 'hart' van (Midden-) Groningen zijn en blijven...! ;-)

De volledige dorpsvisie is te vinden op www.Steendam.info.

Bijlage 3: Vragenlijst

Vragenlijst gebiedsvisie

Beste dorpsgenoten,

De concept-gebiedsvisie staat online, er zijn bijeenkomsten georganiseerd en we hebben al heel wat mensen gesproken, maar toch willen we graag nog wat preciezer weten hoe 'de dorpen' er nu over denken. Deze vragenlijst is slechts een hulpmiddel, want waar het om gaat is dat iedereen de kans krijgt om er iets van te vinden. Heb je dus aan de helft van de vragen genoeg of wil je ons gewoon

even spreken dan is dat prima. Maak je liever een tekening of een gedicht dan zou dat helemaal leuk zijn, we laten ons graag verrassen.

De ingevulde vragenlijsten en eventuele creatieve uitspattingen kunnen tot en met zondag 17 oktober worden ingeleverd via de brievenbussen van Kaap Steendam en de Velemansdroom. E-mailen of appen mag natuurlijk ook.

Met Tjudamster groet,

Fred Mahler
06 26880372

dorpsverenigingsteendam@gmail.com

Mariska Goeree
06 16024233

goeree.m@gmail.com

- 1) Ik ben geïnformeerd over de gebiedsvisie:
 - o tijdens één van de bijeenkomsten in Kaap Steendam op 21 september
 - o tijdens één van de bijeenkomsten in de Plaaisterplaats op 23 september
 - o tijdens de bijeenkomst in de Velemansdroom op 28 september
 - o door het lezen van de leeswijzer(s) bij de gebiedsvisie
 - o door het lezen van de gebiedsvisie zelf
 - o anders, namelijk
- 2) De informatievoorziening over de gebiedsvisie vind ik (omcirkelen wat van toepassing is):
slecht / onvoldoende / voldoende / goed / iets anders, want
- 3) Op een schaal van 1 (ramp) tot 10 (uitmuntend) geef ik de gebiedsvisie het cijfer:
Mijn algemene indruk (in woorden) is:

4) De belangrijkste ontwikkeling(en) voor mijn dorp vind ik:

5) Het idee dat mij persoonlijk het meest aanspreekt is:

6) Wat ik het minst geslaagd vind is:

7) Wat ik mis in de gebiedsvisie is:

8) Onderwerpen waarop Steendam en Tjuchem meer zouden kunnen samenwerken zijn:

9) De beste manier om mij te betrekken bij het vervolg is:

10) Wat ik verder nog kwijt wil is:

Als je wilt dat wij contact met je opnemen, noteer dan hieronder je contactgegevens: